

Kommune-Vestfold hva nå?

Vurdering av reformstatus og muligheter i nye
Larvik kommune

Larvik formannskap 21.juni 2021

Av Geir Vinsand, NIVI Analyse

For en reise for Larvik kommune!

Kommune

Steingammel administrativ enhet

Bykommune i 1837

15 grensereguleringer mellom de gamle kommunene i perioden 1855-1987

Byutvidelse 1.1.1988 med Hedrum, Brunlanes, Stavern og Tjølling

Utvidelse med Lardal 1.1.2018

Fylke

Opprinnelig en del av Akershus stiftamt

Del av Brunla amt fra 1662

Del av Jarlsberg og Larvik amt fra 1821, da Grevskapene ble oppløst

Bykommune i Vestfold fylke fra 1919

Del av Vestfold og Telemark fylke fra 1.1.2020

Vestfold videreført som valgdistrikt til Stortinget (7 mandater)

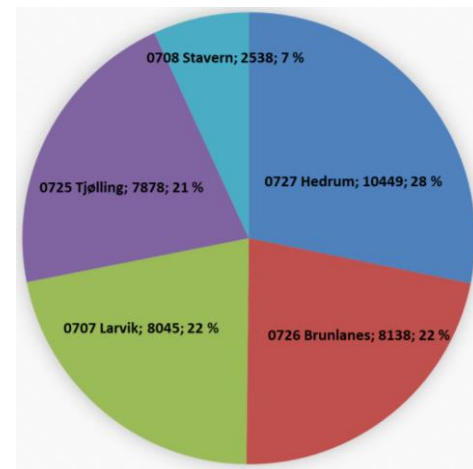
Fylkeskommune

Etablert i 1837 som hjelpeorgan for herredskommunene på landet

Larvik kommune sto utenfor fylkeskommunen fram til 1964

Den moderne fylkeskommunen avløste sekundærkommunen i 1976

Fusjon av Vestfold og Telemark fylkeskommuner fra 1.1.2020

Tema

- Ny fase i offentlig sektor
- Nye samarbeidsmønstre
- Ny kommunemodell
- Ny posisjonering av superkommunen

Ny fase i offentlig sektor

- Skarpere og mer krevende utfordringsbilde
- Alle må bidra og utnytte mulighetene
- Turbulens om nye fylker
- Løsninger for de arme små
- Differensiert reformstrategi
- Kommunene er forandringsledere de nærmeste årene
- Mot mer direkte og mer ansvarsbasert forvaltning

Det er alltid et valg!

Mye har gått bedre enn vi kunne frykte

Må vi noe?

Det nasjonale utfordringsbildet

- Aldring og ujevn befolkningsutvikling
- Voksende tjenestebehov
- Behov for nytt næringsliv
- Inkludering
- Utslippskutt og klimatilpasning
- Mindre økonomisk handlingsrom
- Voksende omstillingsbehov

Meld. St. 14

(2020–2021)

Melding til Stortinget

Perspektivmeldingen 2021

Hva er nye Larviks bidrag?

Mer offensiv Larviksmodell?

To hypoteser om kommunene i Vestfold

- Best på kommunestruktur!
 - Lang erfaring, stort sett gode utfall, alle tok ballen i siste runde
 - Eneste gjennomstrukturerte fylke, systematisk regionkommunestruktur
- Blant de dårligste på strategisk kommunesamarbeid?
 - Mye kommunal alenegang, med gauling
 - Alle tenker muligheter, noen tenker mye på seg selv
 - Lag på lag med regionbegreper, nivåer og aktører
 - Praktisk pragmatisk holdning til hverandre, hva tjener vi på det?
 - Regionrådsløse kommuner
 - Perfekt posisjonert for spill

Motsatt bilde i Telemark: Dårligst på struktur, blant de bedre på strategisk samarbeid.

Vestfold framstår som forlatt, Telemark er noe mer?

Sponheim får rett? Vestfold er ikke et fylke, men ei strand

To åpenbare potensialer

1. Intern gevinstrealisering i nye og større kommuner
 - Økonomiske og faglige stordriftsfordeler
 - Større finansielle løft
 - Bedre tjenestekvalitet
 - Digitalisering
 - Byutvikling
 - Klima og miljø
 - Næring
 - Nærdemokrati
 - Etc.

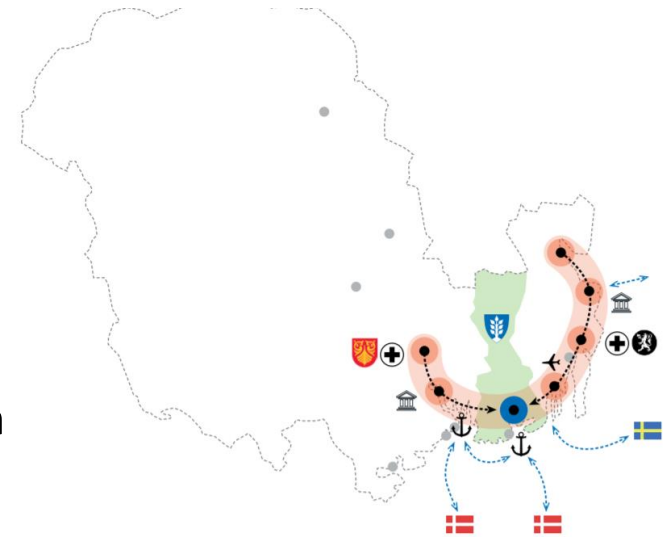
2. Nye roller og oppgaver for regionkommunene
 - Tyngre og bredere ansvar for tjenester og samfunnsutvikling
 - Lettelser i statlig styring og kontroll
 - Nye finansieringsformer
 - Fornyelse av det interkommunale samarbeidet
 - Ny dialog mot stat og fylkeskommune
 - Piloter og forvaltningsforsøk

Unike muligheter for
strategisk kommune-
samarbeid i Vestfold

Ekstremt god spillsituasjon

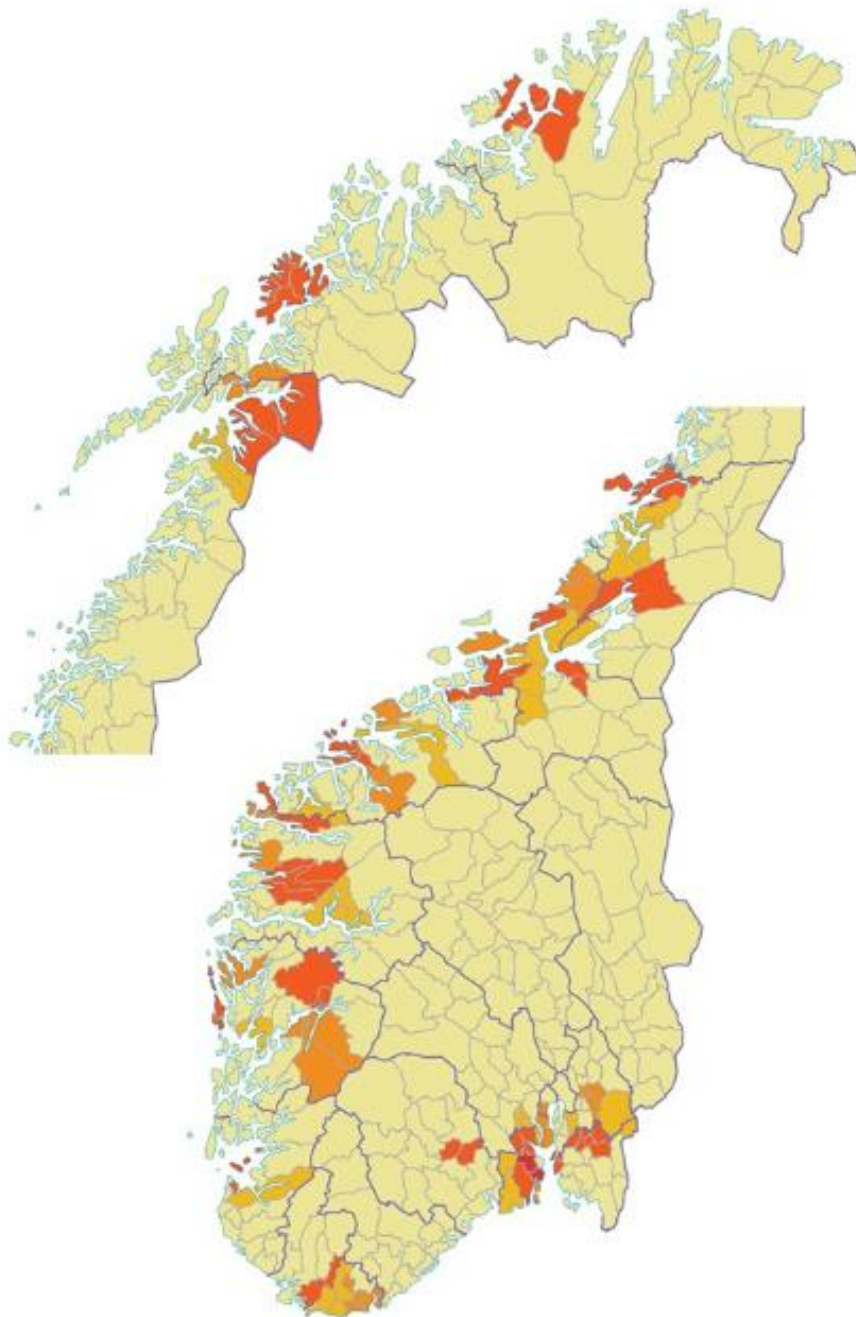
- Som nyfusjonert regionkommune
 - Vi er ikke ferdig med omstillingen
 - Gevinstrealisering tar tid
 - Det er store pukkelkostnader
 - Staten gjør ikke det den sa
- Som nabokommune til svære Sandefjord
 - Tenk stort tenk på deg selv går ikke i Larvik
- Som del av Søndre Vestfold
 - Tønsberg tar alt
 - Nye Holmestrand kan forsvinne innover
- Som midtpunkt i den nye regionen
 - Vi er bindeledd og møteplass i den nye region
 - Vi kan samarbeide i begge retninger
- Som motvektskommune
 - Mot regionsentrene Skien og Tønsberg
 - Sammen med Porsgrunn og Sandefjord, som begge kan krige

Kommunereformen: 47 nye kommuner

119 berørte, 309 uberørte

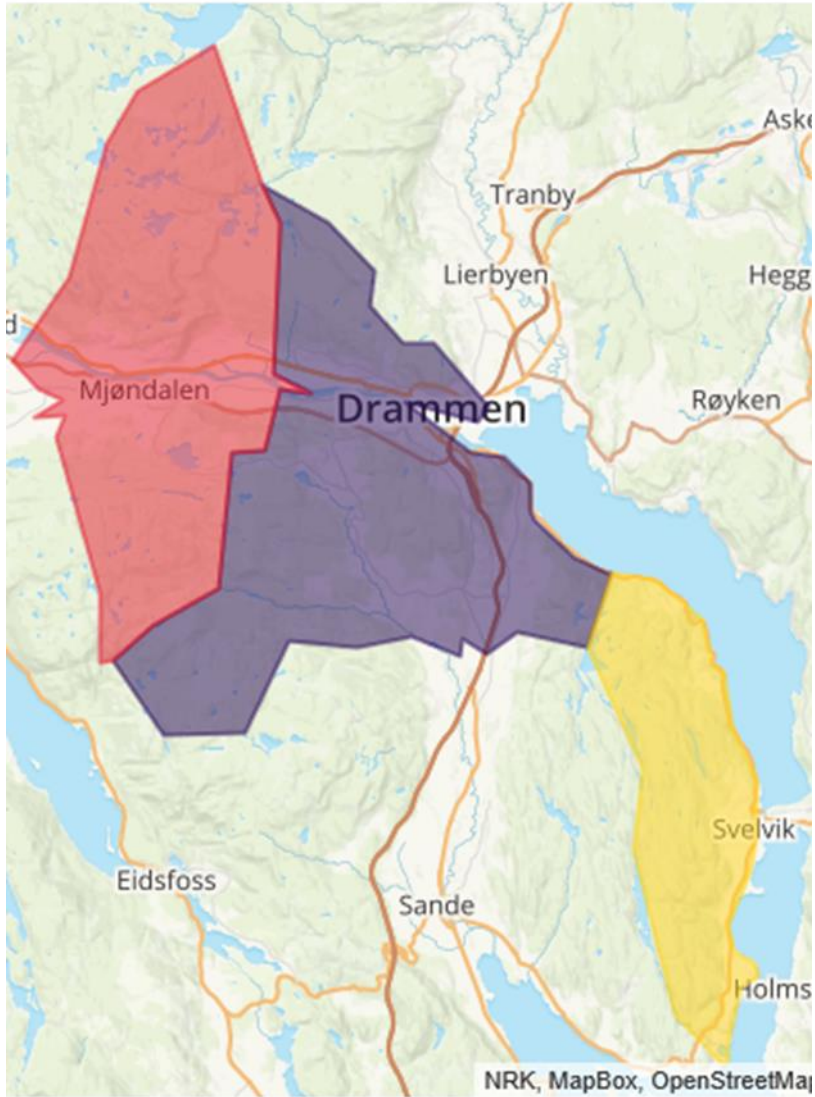
Ingen sammenslutninger i
Hedmark, Oppland, Aust-
Agder og Oslo

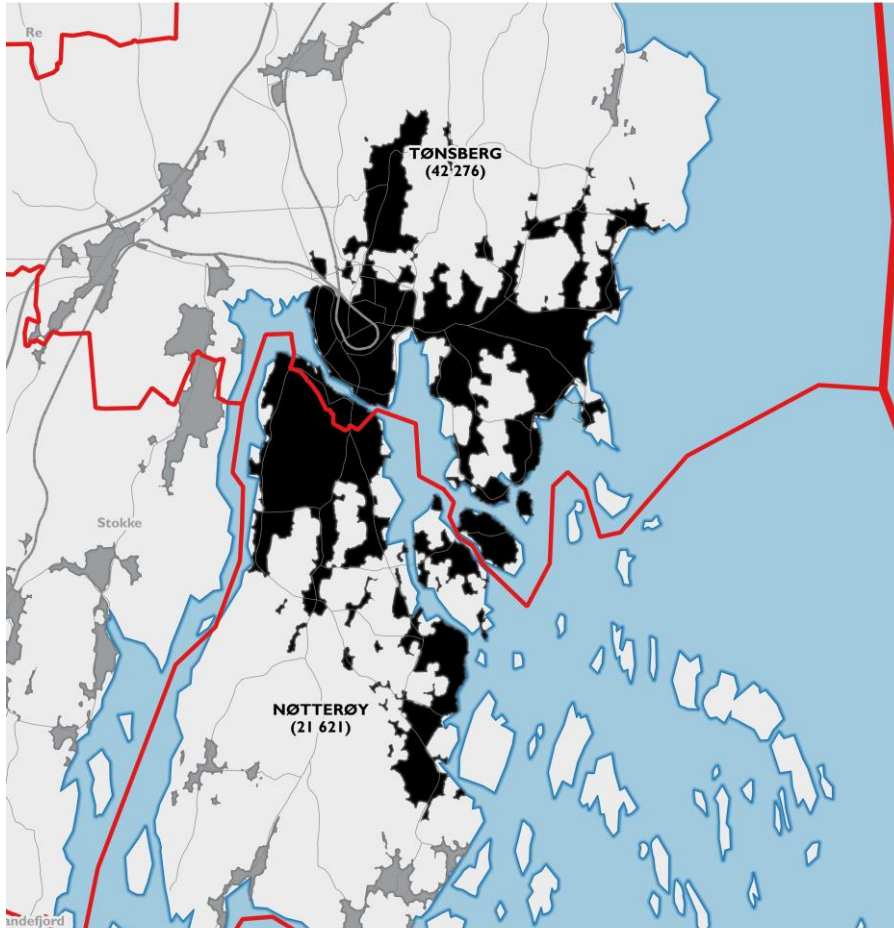
De nye kommunene

Nr	Kommune	Innb.1.1.2020	Nr	Kommune	Innb.1.1.2020
1	Fjord	2549	24	Narvik	21845
2	Hamarøy	2766	25	Sunnfjord	22030
3	Tjeldsund	4216	26	Lindesnes	23046
4	Åfjord	4288	27	Steinkjer	24357
5	Hitra	5050	28	Holmestrand	24699
6	Heim	5963	29	Bjørnafjorden	24908
7	Stad	9457	30	Færder	26730
8	Nærøysund	9623	31	Alver	29224
9	Indre Fosen	10084	32	Molde	31967
10	Ørland	10323	33	Øygarden	38316
11	Lyngdal	10365	34	Indre Østfold	44792
12	Midt-Telemark	10444	35	Larvik	47204
13	Volda	10473	36	Moss	49273
14	Ullensvang	11048	37	Tønsberg	56293
15	Hammerfest	11448	38	Nordre Follo	59288
16	Sogndal	11847	39	Sandefjord	63764
17	Hustadvika	13279	40	Ålesund	66258
18	Senja	14851	41	Sandnes	79537
19	Namsos	15230	42	Lillestrøm	85983
20	Voss	15740	43	Asker	94441
21	Kinn	17207	44	Drammen	101386
22	Aurskog-Høland	17390	45	Kristiansand	111633
23	Orkland	18217	46	Stavanger	143574
			47	Trondheim	205163

Noen veldig skjeve bykommuner

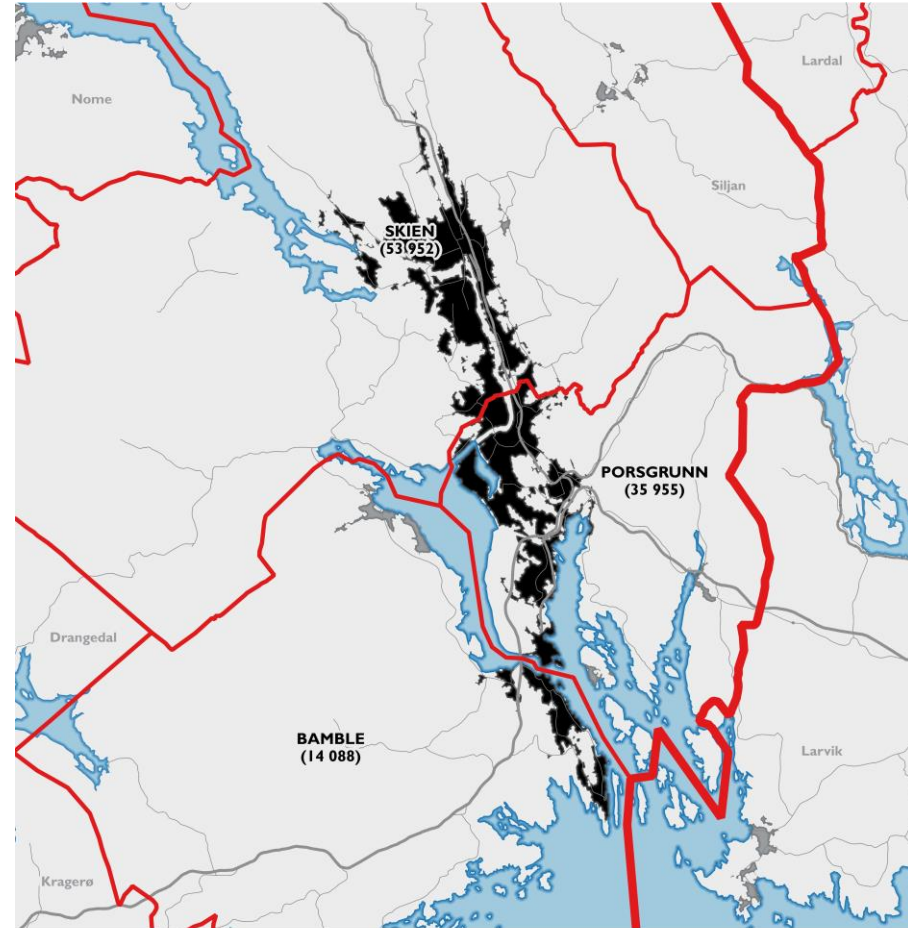

Ikke faglig anbefalt

Tønsberg tettsted
Befolkning per 1. januar 2015
50 806

- Fylkesgrenser
- Kommunegrenser
- Europavei
- Fylkesvei
- Jernbane
- Tettsted

Porsgrunn/Skien tettsted
Befolkning per 1. januar 2015
91 737

- Fylkesgrenser
- Kommunegrenser
- Europavei
- Fylkesvei
- Jernbane
- Tettsted

Blir de ferdig i Tønsberg?

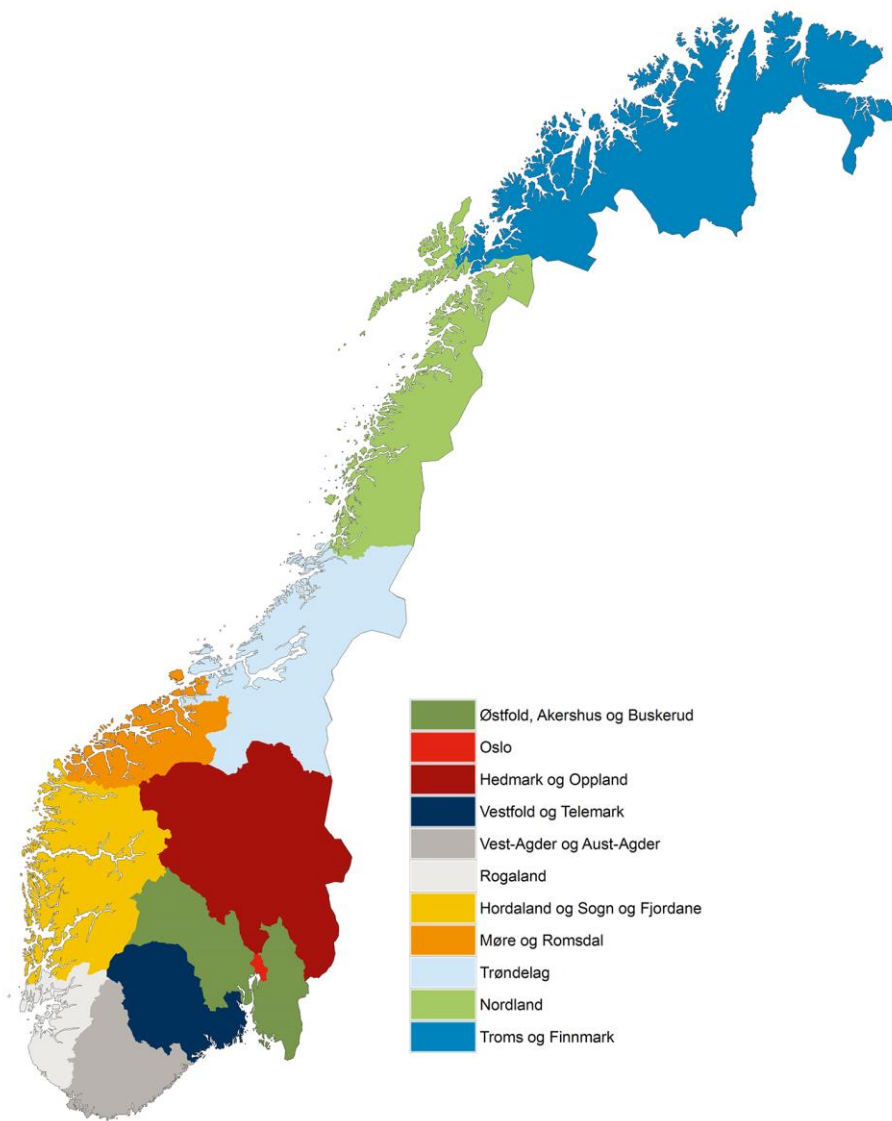

Lykke til i grensevandringen!

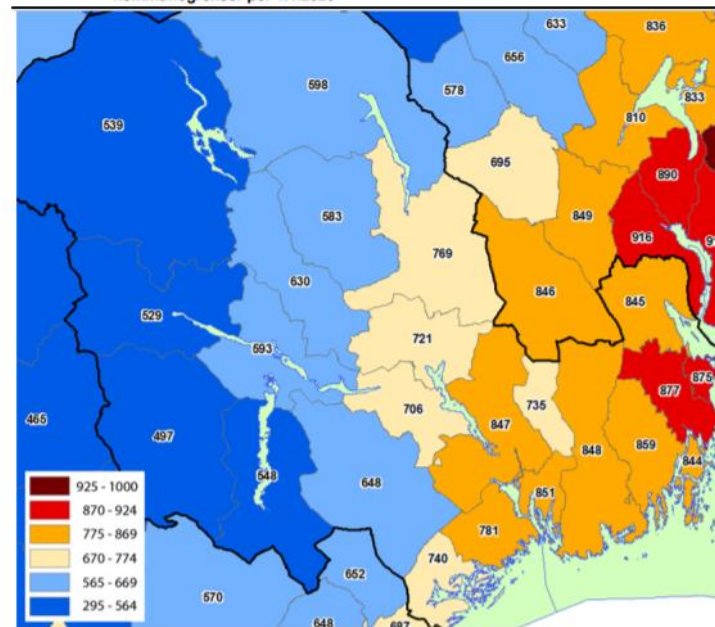
Kartkilde: Gule sider, grenser inntegnet av NIVI

Regionreformen: 11 fylker

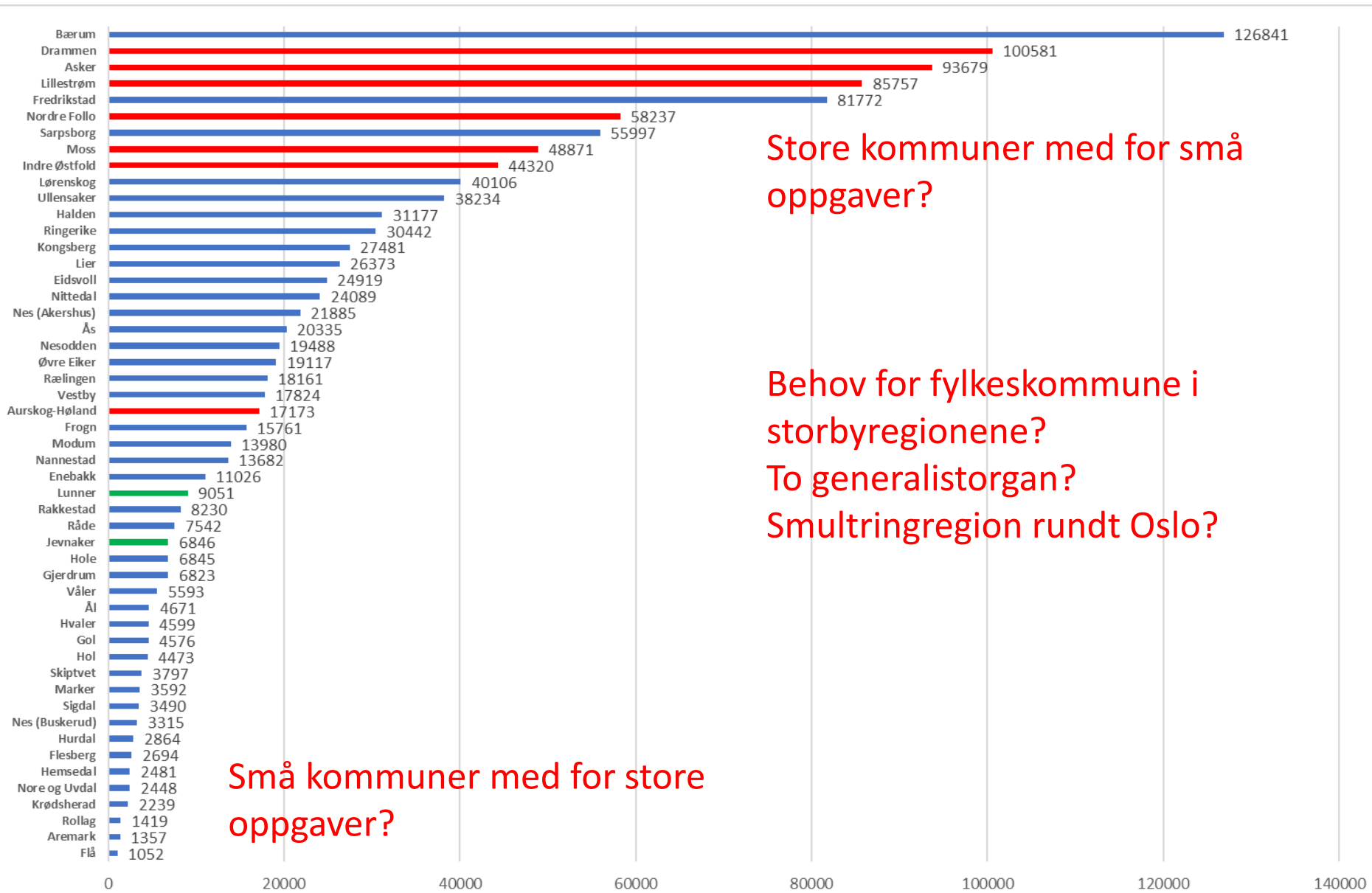

Nr	Fylker 2020	Innbyggere 1.1.2020	Antall kommuner	Areal km ²
1	Viken	1241165	51	24010
2	Oslo	693494	1	454
3	Vestland	636531	43	34061
4	Rogaland	479892	23	9376
5	Trøndelag	468702	38	41254
6	Vestfold og Telemark	419396	23	17521
7	Innlandet	371385	46	52590
8	Agder	307231	25	16435
9	Møre og Romsdal	265238	26	15101
10	Troms og Finnmark	243311	39	74494
11	Nordland	241235	41	38432
	Hele landet	5367580	356	323728

Figur B.4. Vestfold og Telemark etter sentralitetsindeks og sentralitetsklasse. 1.1.2019 med kommunegrenser per 1.1.2020

51 kommuner i Viken

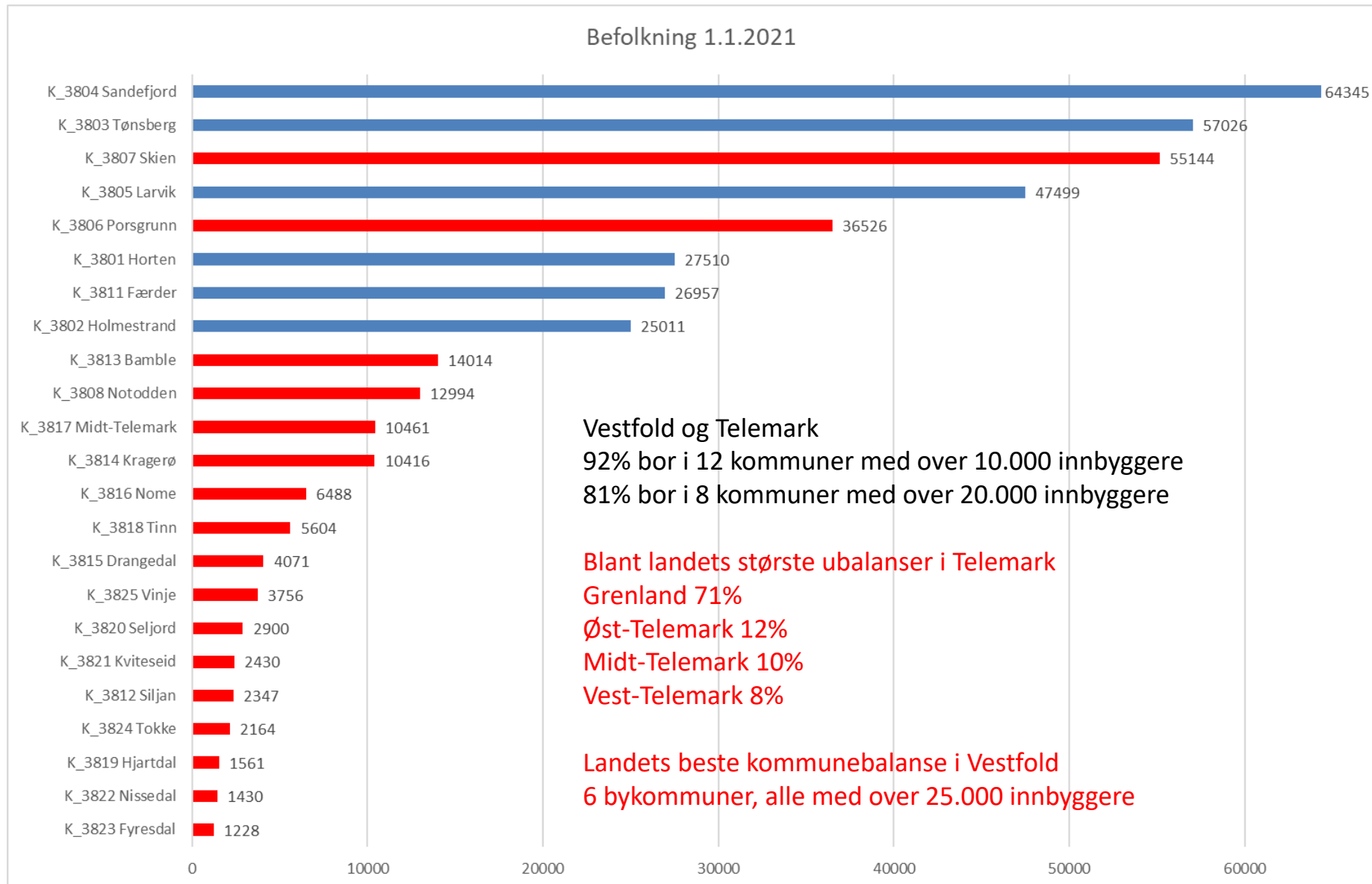

Store kommuner med for små oppgaver?

Behov for fylkeskommune i storbyregionene?
To generalistorgan?
Smultringregion rundt Oslo?

Små kommuner med for store oppgaver?

Sterk strukturell ubalanse i Vestfold og Telemark

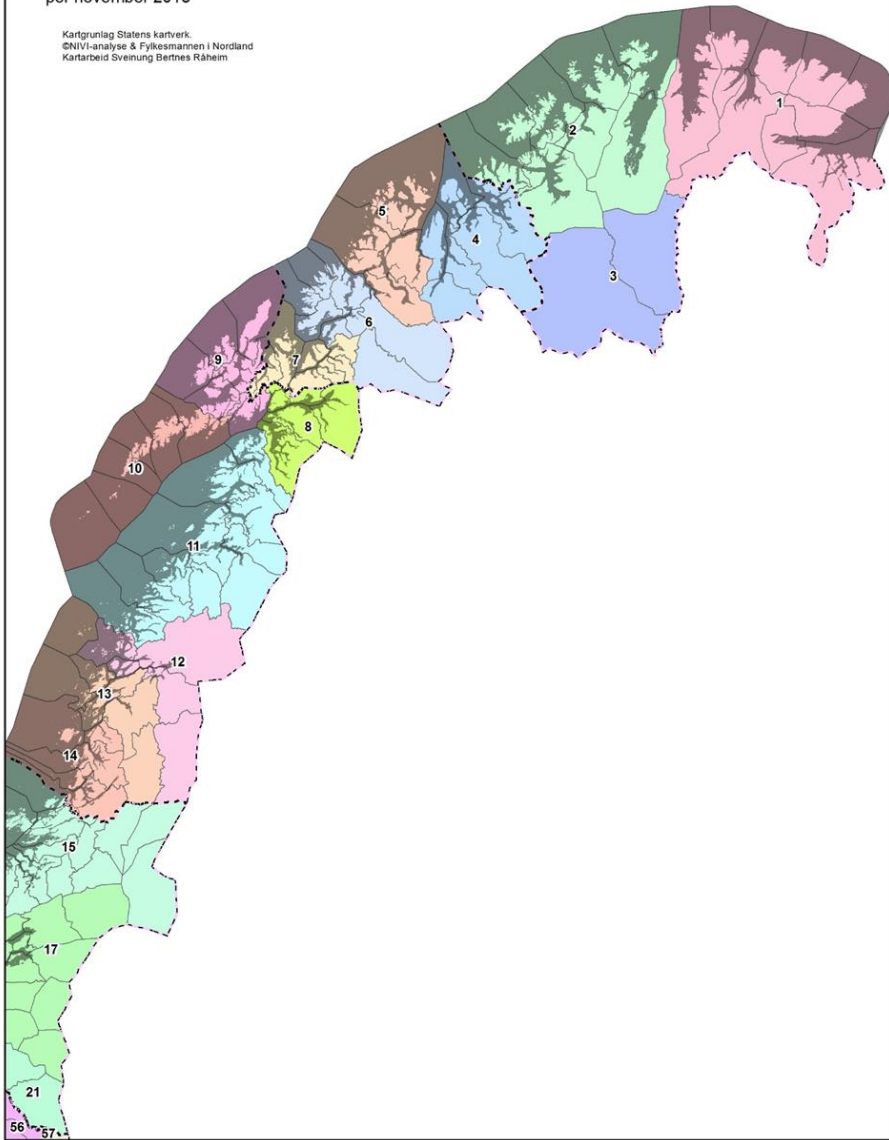
66 regionråd dekker 95 prosent av kommunene

NIVI Rapport 2018:3 Regionråd i Norge

Regionråd i Nord-Norge

per november 2018

Kartgrunlag Statens kartverk.
©NIVI-analyse & Fylkesmannen i Nordland
Kartarbeid Sveinung Bertnes Råheim

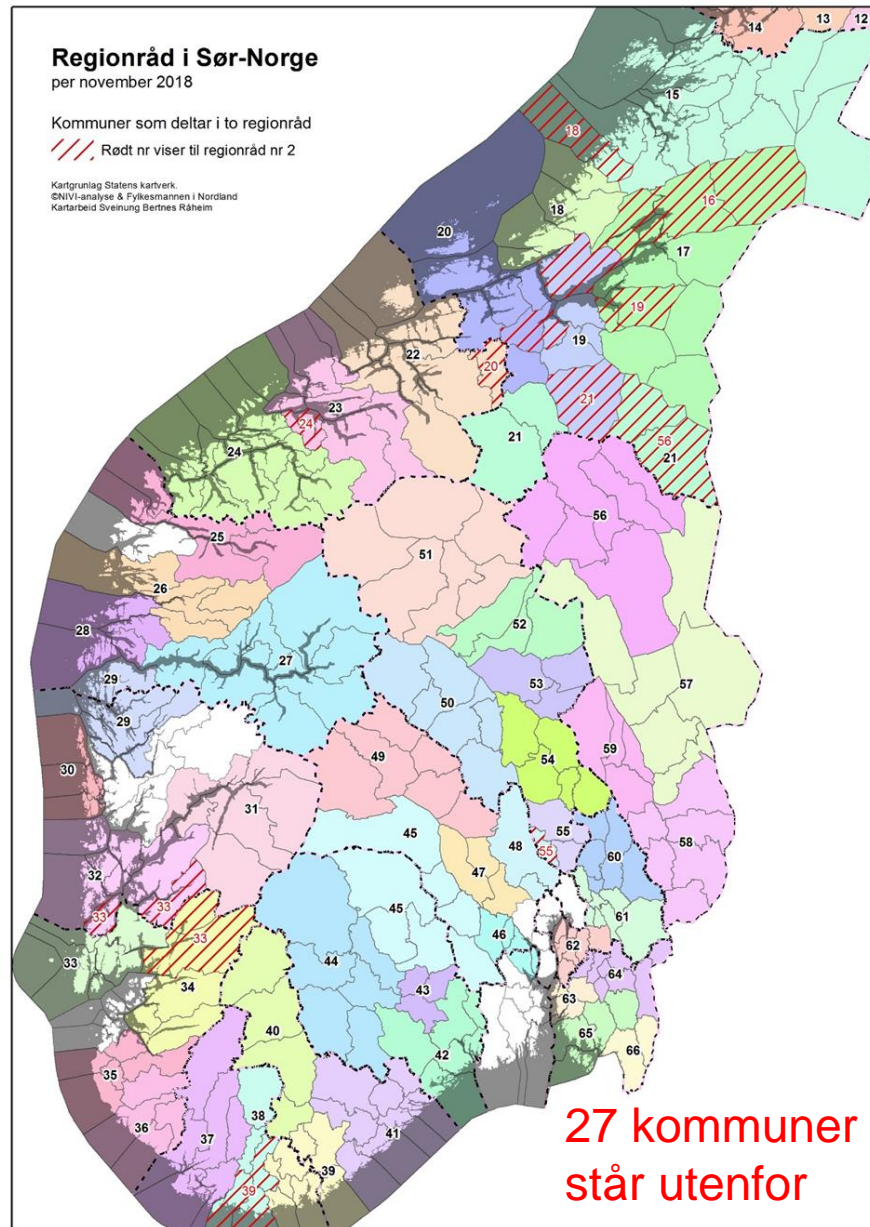
Regionråd i Sør-Norge

per november 2018

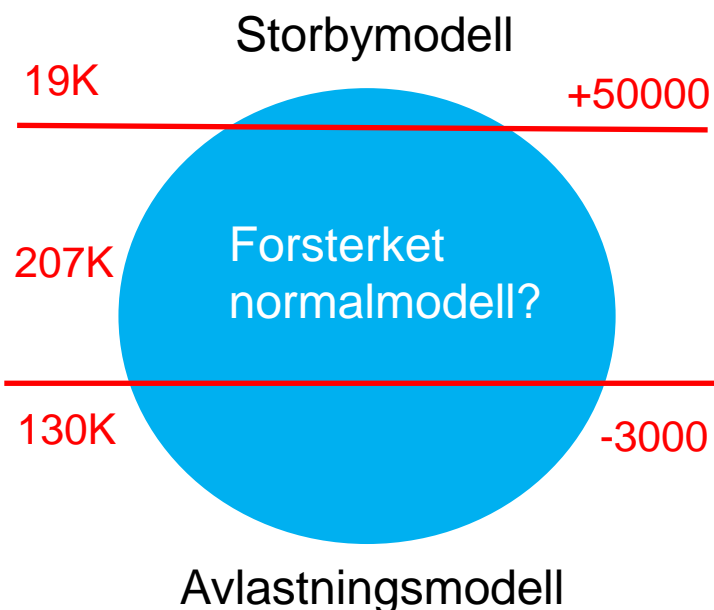
Kommuner som deltar i to regionråd

/// Rødt nr viser til regionråd nr 2

Kartgrunlag Statens kartverk.
©NIVI-analyse & Fylkesmannen i Nordland
Kartarbeid Sveinung Bertnes Råheim

Må gjøres noe i topp og bunn?

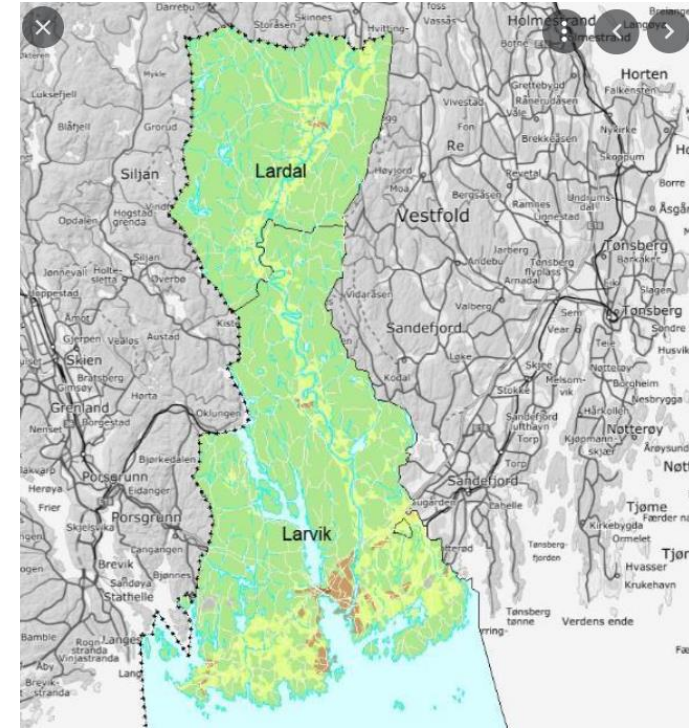
Kommunestørrelse	Antall kommuner	Prosent	Folketall 1.1.2021	Prosent
100.000 og over	7	2,0	1677033	31,1
50.000-99.000	12	3,4	835757	15,5
20.000-49.999	43	12,1	1282312	23,8
10.000-19.999	50	14,0	710791	13,2
5.000-9.999	70	19,7	485375	9,0
3.000-4.999	44	12,4	172583	3,2
1.000 -2.999	106	29,8	210229	3,9
Under 1.000	24	6,7	17289	0,3
Sum	356	100,0	5391369	100,0

Nordisk trend

- Svenskene velger neppe dansk løsning (bred primærkommunemodell)
- Finnene velger neppe svensk løsning (brede folkevalgte regioner)
- Norge velger mer av alt

Alle strukturkommisjoners drømmekommune

- Stor nok
- Geografisk funksjonell
- I tråd med nasjonale og nordiske inndelingsprinsipper for bred kommunemodell
- Meget godt tilpasset alle sider ved kommuneoppdraget
- Har og kan det meste
- Presterer godt
- Kan høste desentraliseringsgevinster
- Stor oppside i alle generalistkommunens roller
- La det swinge

Forsiden /

Næring og utvikling

Alt om næringsutvikling, landbruksforvaltning, skatt og bevilling.

Informasjon til næringslivet

Næring - hvem svarer på hva?

Næring i Larvik

Næringsplanen

Ledige næringsarealer

Colab - Huset for nyskaping

Etablere egen virksomhet

Vi er Blålysregionen

Landbruk

Skjenking, servering og tobakk

Skatt

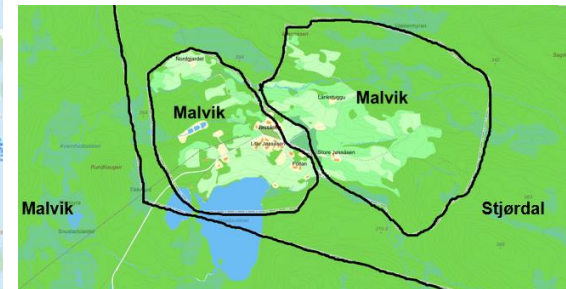
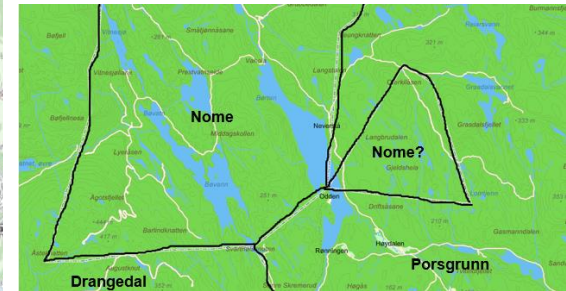
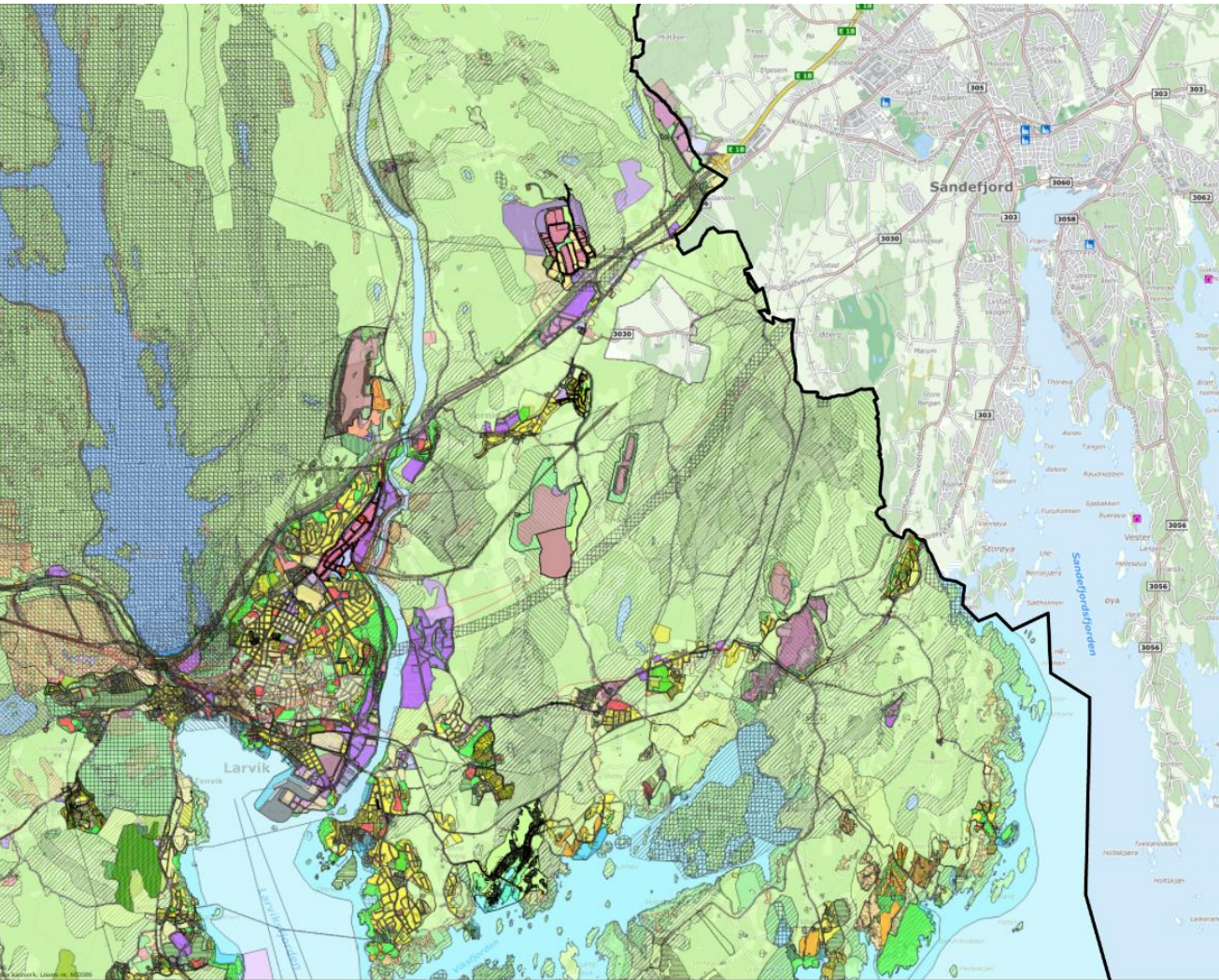

Delmål og måleparametere:

- Arbeidsplassvekst – 200 nye arbeidsplasser årlig**
- Økt andel kompetansekrevede arbeidsplasser – årlig vekst skal være høyere enn landsgjennomsnittet**
- Antall nyetableringer – årlig vekst skal være høyere enn landsgjennomsnittet**

Kreativ og offensiv grense mot Sandefjord

Viktig

- Hvilke utfordringer og reformer skal løses i egenregi?
- Hvilke utfordringer skal møtes i fellesskap med andre kommuner?
- Hvem tror dere på som utviklingsaktør og forandringsleder?
 - Staten?
 - Fylkeskommunen?
 - Kommunene?
 - KS?
 - Hele røkla?
- Kommunene som høringsinstans til andres planer og strategier?

Fornyelse av generalistkommunen

Utvidet lokaldemokrati

Hovedansvar for tilretteleggende samfunnsutvikling

Mer helhetlig ansvar for
tjenesteproduksjon

Forsvarlig
myndighets-
utøvelse

Digital plattform og øvrig infrastruktur

Harmonisere mer i Vestfold?

- Oppgaver og tjenester som er delvis interkommunale i dag
 - IKT og digitalisering
 - Kompetanseutvikling
 - Økonomitjenester, lønn, regnskap, innkjøp
 - Helsetjenester
 - Sosialtjenester
 - PPT, voksenopplæring, kulturskole, kompetanseutvikling, tilsyn med skoler og barnehager
 - Vann, avløp, renovasjon, brann, beredskap
- Kommunale oppgaver og tjenester som løses uten formalisert samarbeid
 - Administrative støttefunksjoner, forvaltningsoppgaver, smale kompetansekrevede velferdstjenester, plan- og utviklingsoppgaver
 - Tjenester som preges av reformer, 2.linje barnevern, rus, psykiatri, helsefelleskap, skoleutvikling, IKT, digitalisering
 - Gode grep fra tidligere kommunesamarbeid, 9K- og 12K-samarbridet
 - Gode grep fra andre kommuner, f.eks. samarbeid om velferdsteknologi/responssenter, kommuneadvokat, innkjøp, landbruk, klima og miljø, HR/personalpolitikk, felles pedagogisk ressurscenter
- Medansvar eller overtakelse av ansvar for regionale tjenester
 - Næringsutvikling og innovasjon
 - Energi, klima og miljø
 - Regional planlegging
 - Kompetanseutvikling
 - Kollektivtransport
 - Videregående skole
 - Tannhelsetjeneste
 - Kulturminnevern og kulturtjenester
 - mfl.
- Oppgaver og tjenester som krever aktiv stat-kommunedialog
 - Komplekse samfunnsutfordringer som utenforskap, fattigdom, rus, kriminalitet, integrering, klima
 - Lettelser i statlig styring, rapportering og kontroll
 - Enklere og mer forutsigbare finansierings- og styringsløsninger
 - Forvaltningsforsøk med nye roller, oppgaver, organisering og/eller styring

Kartlegge samarbeids-
behov og -muligheter?
Fortrinnsanalyse?

Vestfoldmetoden?

1. Egendialog om utfordringer og muligheter
2. Nabopratt
3. Dialog med de regionale aktørene
4. Retningsvalg
5. Mål og prinsipper
6. Formalisering og omstilling
7. Driftsfase
8. Evaluering og kursjustering

Mulig formalisering av strategisk samarbeid

- Grunnavtale med mål og prinsipper
- Vestfoldstrategier og regional utviklingsplan
- Regionvekstavtale med staten og fylkeskommunen
- Forhandlinger om tjenesteutvikling, virkemidler og finansiering
- Regional ledelse i regi av politisk og administrativ styringsgruppe
- Fagnettverk
- Forvaltningsforsøk

Tenk Larvik tenk samfunnsutvikling

Handle lokalt og regionalt, tenke nasjonalt og internasjonalt